

การศึกษาภาพสะท้อนของฤดูใบไม้ร่วงผ่านสำนวนสุภาษิตจีน

A study of the Autumn's Reflections
through Chinese Proverbsจิราพร ปาสาจะ¹

Jiraporn PASAJA

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Faculty of Humanities and Social Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

zuall@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนของฤดูใบไม้ร่วง โดยรวบรวมและจำแนกประเภทวัฒนธรรมของสุภาษิตจีนสี่พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 จากพจนานุกรมสำนวนจีน นำเสนอโดยการวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วยการจัดหมวดหมู่สำนวนสุภาษิตจีนสี่พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 ในทางภาษาและวัฒนธรรมจีนตามความหมายของสุภาษิต ผลการศึกษาพบว่า มีสุภาษิตจีนสี่พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 จำนวน 40 คำ สามารถจัดหมวดหมู่ตามความหมายทางภาษาและวัฒนธรรมได้ 5 ด้าน (รวมสุภาษิตที่จัดหมวดหมู่ได้มากกว่า 1 ด้าน) ได้แก่ 1. ด้านธรรมชาติ จำนวน 6 คำ 2. ด้านระบบ สังคมความเป็นอยู่ จำนวน 6 คำ 3. ด้านพฤติกรรม มารยาท ขนบประเพณี จำนวน 2 คำ 4. ด้านจิตวิทยา แนวคิด ความรู้สึก อุปนิสัย จำนวน 14 คำ 5. ด้านอื่น ๆ ซึ่งมีความหมายแสดงถึง ช่วงเวลา สภาพการณ์ ความเป็นไปต่าง ๆ และวัย รูปลักษณ์ของคน ไม่สามารถจัดเป็นวัฒนธรรมในด้านใดด้านหนึ่งได้ จำนวน 22 คำ พบสุภาษิต มีคำว่า 秋 มากที่สุด นอกจากนี้ยังพบสุภาษิตที่สามารถจัดหมวดหมู่ได้มากกว่า 1 ประเภท เช่น 秋月春风 秋月春花 และ 秋风团扇 เป็นต้น

คำสำคัญ : ฤดูใบไม้ร่วง สำนวน สุภาษิตจีน วัฒนธรรมจีน

Abstract This research is qualitative research that aims to study the reflection of the autumn season by collecting and categorising 4-syllable Chinese proverbs (or idioms) with 秋 from *Chinese Idiom Dictionary, 2nd Edition* (成语大词典). The study descriptively analyses utilising the classification of 4-syllable Chinese proverbs with 秋, based on its Chinese linguistic contexts and cultural milieu. The results reveal that 40 proverbs with 秋 can be classified into five main categories (including the proverbs that can be categorised into intersectional categories), 6 words in Category 1-Nature; 6 words in Category 2-Social life; 2 words in Category 3-Tradition; 14 words in Category 4-Psychology; 22 words in Category 5-Timing, incidents, aging, and appearances. The last category, which cannot be classified into any aforementioned categories, has found 4-syllable Chinese proverbs with 秋 the most. Additionally, some proverbs can be classified into intersectional categories, and some case studies can be applied.

Key Words Autumn; Idiom; Chinese Proverbs; Chinese Culture

วันที่ได้รับ: 2566-12-22

¹ จิราพร ปาสาจะ Jiraporn PASAJA (汪美娟), อาจารย์ สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประเทศไทย
Lecturer in Program in Chinese Language at Faculty of Humanities and Social Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand.

บทนำ

จีนเป็นอีกชนชาติหนึ่งที่มีความสุนทรีย์ในการชื่นชมธรรมชาติ จะสังเกตได้จากกิจกรรมต่างๆที่มีการสืบทอดกันมาจนทุกวันนี้ให้เราได้พบเห็น เช่น บทประพันธ์พรรณนาทัศนียภาพ ไม่ว่าจะเป็น เป็นไปตามฤดูกาล สภาพอากาศ การวาดภาพสีส่นของพืชพรรณนานาชนิด ล้วนแล้วแต่แสดงออกถึงความผูกพันและความชื่นชอบ ต็มต่ากับธรรมชาติรอบตัวในแต่ละช่วงเวลา ส่งผลให้ในภาษาจีนมีคำศัพท์ สำนวนสุภาษิตจำนวนหนึ่ง ที่บอกเล่าถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เคยเกิดขึ้น การสื่อความหมายก็ได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ผู้วิจัยได้สัมผัสวัฒนธรรมจีน การพบปะสนทนากับเพื่อนชาวจีน และการรับสื่อผ่านการอ่านนิยายจีน ละครจีน และรับชมการ์ตูนจีนที่มักสอดแทรกความเป็นจีนอยู่เสมอ ส่งผลให้ผู้วิจัยพบว่า 秋 มีความหมายอื่นนอกเหนือจากความหมายแรกที่ผู้วิจัยทราบในขณะที่ยังเป็นนักศึกษา คือ ฤดูใบไม้ร่วง ซึ่งฤดูกาลนี้มีได้เป็นที่คุ้นเคยสำหรับชาวไทยมากนัก ด้วยความแตกต่างทางสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศและวัฒนธรรมประเพณี แต่ผู้ที่ได้ศึกษาภาษาและวัฒนธรรมจีน หรือมีเชื้อสายจีน อาจเคยได้ยิน ได้พบคำศัพท์หรือมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้อง เช่น 中秋节 เทศกาลไหว้พระจันทร์ รวมถึงสำนวนจีนที่ปรากฏคำว่า 秋 เช่น 秋高气爽/一日三秋 ซึ่งตามบริบท สำนวนจีนดังกล่าวที่ได้มีความหมายเกี่ยวข้องกับสภาพอากาศหรือฤดูกาลเท่านั้น การศึกษาทำความเข้าใจสำนวนสุภาษิตจีนจึงเป็นหนึ่งในเรื่องน่าสนใจสำหรับผู้ที่ต้องการเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมจีนมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยด้านการศึกษาเกี่ยวกับฤดูใบไม้ร่วง ตลอดจนศึกษาคำศัพท์คำว่า 秋 สำนวนสุภาษิตที่มีคำว่า 秋 ยังมีไม่มากนัก แต่ในประเทศจีนพบการศึกษาวิจัยอยู่บ้าง ในกลุ่มการศึกษาคำศัพท์ สำนวนสุภาษิต ได้แก่ 袁婧 (2020) ศึกษาสุภาษิตจีนเกี่ยวกับฤดูกาล จากโครงสร้าง การใช้งานความหมาย การเรียนรู้และจดจำความหมาย 丁田田 (2021) ศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มคำศัพท์ 春 กับ 秋 ในมุมมองด้านความหมายเชิงอรรถศาสตร์และด้านวัฒนธรรม 庞利敏 (2013) ศึกษาคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับคำว่า 秋 โดยวิเคราะห์ความหมายและการบรรยายโวหาร การศึกษาภาพสะท้อนของฤดูใบไม้ร่วงผ่านภาพวาดและบทกวี ได้แก่ 刘佩琪 (2021) ศึกษาจินตภาพของ 秋 จากกลอนเพลงसानฉวี ยุคราชวงศ์หยวน 张一弛 (2018) ศึกษาจินตภาพของฤดูใบไม้ร่วงผ่านภาพทิวทัศน์จีนซึ่งภาพวาดจีนมักมีคำกลอนปรากฏอยู่ด้วย นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับฤดูใบไม้ร่วงเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ได้แก่ 宗文君 (2014) ศึกษาการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยใช้ประเพณีต่างๆ ตามเทศกาลในช่วงฤดูใบไม้ร่วงเป็นกรณีศึกษา

สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า การศึกษาคำศัพท์ สำนวนสุภาษิตที่เกี่ยวข้องกับฤดูใบไม้ร่วงจะสามารถช่วยให้ผู้ที่ศึกษาเข้าใจความหมายแฝงของสำนวนสุภาษิตจีน ตลอดจนเข้าใจแนวคิดของชาวจีนที่เป็นเหตุเป็นผลตามวัฒนธรรมประเพณีและความเป็นอยู่ได้บ้าง ถึงแม้จะมีความแตกต่างทางความคิด การดำเนินชีวิตไปจนถึงขนบธรรมเนียมประเพณี อันเนื่องมาจากความต่างกันตั้งแต่ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ สภาพภูมิอากาศ สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษารวบรวมและจำแนกประเภทวัฒนธรรมของสุภาษิตจีนสี่พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 จากพจนานุกรมสำนวนจีน (成语大词典 第二版 2020) ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 34

ขอบเขตของการวิจัย

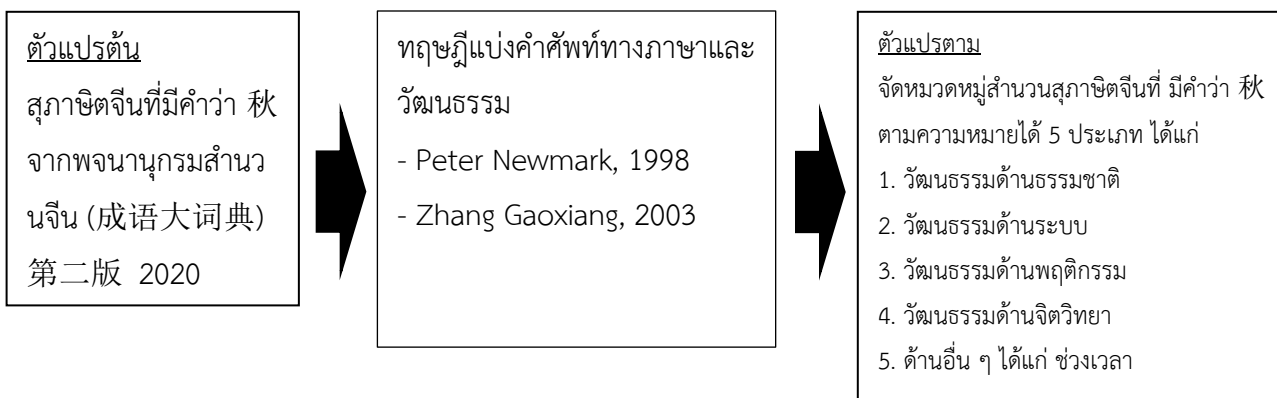
1. ศึกษาเฉพาะสำนวนสุภาษิตจีน 成语 โครงสร้างสี่พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ สำนวนสุภาษิตจีนสี่พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋
3. เครื่องมือ ออกแบบหมวดหมู่หรือประเภทของสำนวนสุภาษิตจีนสี่พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 ตามความหมายในด้านต่าง ๆ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีทางภาษาศาสตร์เป็นหลัก

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ นำเสนอโดยการวิธีการพรรณนาวิเคราะห์
2. วิธีวิจัย ได้แก่
 - 2.1 กลุ่มตัวอย่าง คือ สำนวนสุภาษิตจีนสี่พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 จากพจนานุกรมสำนวนจีน (成语大词典) ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 34 ของ《成语大词典》编委会编
 - 2.2 รวบรวมสำนวนสุภาษิตจีนสี่พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋
 - 2.3 ศึกษา บันทึก รวบรวมแนวคิดและความหมายเกี่ยวกับสำนวนสุภาษิตจีนสี่พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 จากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ เพื่อสร้างเครื่องมือวิจัยสำหรับการจัดหมวดหมู่ของสำนวนสุภาษิตจีน สี่พยางค์ ด้านภาษาและวัฒนธรรมจีน โดยพิจารณาจากความหมายของทั้งคำ
 - 2.4 ดำเนินการวิเคราะห์ภาพสะท้อนจากการจำแนกหมวดหมู่สุภาษิตจีนสี่พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋
 - 2.5 สรุปและอภิปรายผล

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ศึกษารวบรวมความหมายจากพจนานุกรมสำนวนจีน และจัดหมวดหมู่ โดยวิเคราะห์จากความหมายที่แท้จริงของสำนวนสุภาษิตจีนที่คำว่า 秋 ตามหลักภาษาศาสตร์

ทบทวนวรรณกรรม

บทความวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาภาพสะท้อนของฤดูใบไม้ร่วงโดยรวมและจำแนกประเภทวัฒนธรรมของสุภาษิตจีนสี่พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 จากพจนานุกรมสำนวนจีน (成语大词典) ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ทฤษฎีทางภาษาและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง หนังสือและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีการแบ่งคำศัพท์ทางภาษาและวัฒนธรรม

张高翔 (2003) ได้แบ่งคำศัพท์ทางวัฒนธรรมโดยอาศัยพื้นฐานความหลากหลายในองค์ ประกอบของวัฒนธรรมของชนชาติจีนได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. วัฒนธรรมด้านวัตถุ สะท้อนสิ่งต่างๆ ที่มนุษย์สร้างหรือปรับปรุง ต่อเติมจากสิ่งที่มีอยู่แล้ว ตามธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งก่อสร้าง อาหาร ภาชนะ เครื่องแต่งกาย และภูมิศาสตร์ตามธรรมชาติ

2. วัฒนธรรมด้านระบบ สะท้อนรูปแบบบรรทัดฐาน มาตรฐานของพฤติกรรมทุกรูปแบบ ของมนุษย์ในสังคม รวมถึงรูปแบบองค์กรทุกประเภท ได้แก่ ระบบกฎหมายและการเมือง ระบบเศรษฐกิจ และระบบสังคมวัฒนธรรม

3. วัฒนธรรมด้านพฤติกรรม สะท้อนประเพณี ความนิยม ความเคยชินซึ่งเป็นที่ยอมรับและ ปฏิบัติมาเป็นเวลานานของมวลชน ได้แก่ ขนบธรรมเนียม มารยาท ประเพณีนิยม (ขนบธรรมเนียมตาม สภาพ) ดินฟ้าอากาศในฤดูกาล

4. วัฒนธรรมด้านจิตวิทยา สะท้อนมุมมอง รสนิยม แนวคิด อารมณ์ความรู้สึกด้านศาสนา อุปนิสัยใจคอตามชาติ เป็นต้น

Peter Newmark (1998) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมไว้ว่า ไม่อาจแยก จากกันได้ แบ่งคำที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมเป็น 5 หมวดหมู่ ได้แก่ 1. ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม 2. วัฒนธรรมทางวัตถุ 3. วัฒนธรรมทางสังคม 4. องค์กร สถาบัน ประเพณี ขนบธรรมเนียม กิจกรรม ความ คิด 5. กิริยาท่าทาง และอุปนิสัยใจคอ

2. หนังสือและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พจนานุกรม ไทย-จีน-อังกฤษ ฉบับ 60,000 คำ (2551:1453) ได้ให้ความหมายของสำนวน ไว้ว่า “สำนวน” คือวลีสั้นกะทัดรัด ได้ใจความและงดงามไพเราะ สำนวนแปลเป็นภาษาจีนได้ว่า 成语: 习语

现代汉语词典 (2020: 166) อธิบายความหมายของ 成语 ไว้ว่า เป็นประโยคสั้น ๆ หรือกลุ่ม คำที่สั้นกระชับและมีรูปแบบที่แน่นอนซึ่งนิยมใช้กันเป็นเวลานาน สำนวนจีน ส่วนใหญ่จะประกอบด้วย คำสี่คำ และโดยทั่วไปจะมีแหล่งที่อ้างอิงได้ มีสำนวนบางสำนวน ที่ไม่สามารถเข้าใจความหมายได้โดยตรง และมีบางสำนวนที่จำเป็นต้องทราบถึง แหล่งที่มาจึงจะเข้าใจความหมายได้ 古汉语常用词典 (2006) ให้ความหมายของคำว่า 秋 ดังนี้

1. ผลการเก็บเกี่ยว พืชไร่เกษตรสุกงอม
2. ฤดูใบไม้ร่วง ลำดับที่ 3 ในสี่ฤดูกาล มี 3 เดือน คือ เดือน 8 เดือน 9 และเดือน 10
3. ปี
4. หมายถึง บางช่วงระยะ บางเวลา ในเวลาที่
5. เศร้า รันทด
6. ใน 5 ธาตุ เป็นธาตุโลหะ(ทอง) ตำแหน่งทิศ อยู่ในทิศตะวันตกด้านดนตรีเป็นเสียง ลำดับที่สองคือ ซาง ในหมวดสี่จัดเป็นสีขาว
7. ในสมัยโบราณจัด 5 สี 5 ธาตุ คู่กับ 4 ฤดูกาล ฤดูใบไม้ร่วงเป็นธาตุโลหะซึ่งมีสีขาว จึงหมายถึงสีขาว
8. อุปมาว่าใบหน้าแก่ชรา
9. ลักษณะที่บินว่อน พุ่งทะยาน

现代汉语词典 (2020: 1072) ให้ความหมายของคำว่า 秋 ดังนี้

1. ฤดูใบไม้ร่วง
2. พืชไร่เกษตรสุกงอม หรือ เทศกาลที่สุกงอม
3. หมายถึงช่วงระยะเวลา 1 ปี
4. หมายถึงบางช่วงเวลา (มักหมายถึงช่วงที่ไม่ดี)
5. หมายถึงพืชผลที่สุกงอมในช่วงฤดูใบไม้ร่วง
6. แซ่ สกุล

นอกจากศึกษาความหมายของสุภาษิตจีน และความหมายของคำว่า 秋 หนังสือพจนานุกรม สำนวนจีน (成语大词典) ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสุภาษิตจีนสี่พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 รวมถึงความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมของจีนที่เกี่ยวข้องกับฤดูใบไม้ร่วง ซึ่งมีอยู่จำนวนหนึ่ง ดังนี้ 袁婧 (2020) ได้ศึกษาสุภาษิตจีนเกี่ยวกับฤดูกาล ได้แก่ ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูใบไม้ร่วง ฤดูร้อน และฤดู หนาว จากโครงสร้าง การใช้ งาน ความหมาย การเรียนรู้และจดจำความหมายแฝง เป็นต้น เน้นวิเคราะห์ ขอบเขตความหมายและการป ระยุกต์ใช้ โดยศึกษาจากสุภาษิตฤดูกาลที่เกี่ยวข้องกับค่านาม ประกอบ ด้วยมนุษย์ ส่วนต่างๆของร่างกาย ภาชนะ สัตว์พืช สี ธรรมชาติ ห้วงเวลา เป็นต้น สรุปได้เป็นขอบ เขตตาม ความหมายกว้างๆ ได้แก่ เรื่องรา ว ความรู้สึกของมนุษย์ที่มีต่อกัน คุณธรรมความสามารถ เวลาและ ทิวทัศน์ หลักเหตุผลประเพณี การเมือง

การปกครอง การตกอยู่ในสภาพต่างๆ 丁田田 (2021) ศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มคำศัพท์ 春 กับ 秋 พบว่า ในมุมมองด้านความหมาย เชิงอรรถศาสตร์และด้านวัฒนธรรม มีที่มาและความหมายต่างกัน แต่มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน จากการเปรียบเทียบความหมาย ได้แก่ 1.ความหมายด้านเวลา กลุ่มคำศัพท์ 秋 มีความหมายหลากหลาย กว่า 春 2.ความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ มีเอกลักษณ์โดดเด่นตามสภาพภูมิอากาศตามฤดูกาล 3.ความหมายด้านการดำรงชีวิตในสังคม มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในแต่ละด้าน ซึ่งเน้นหนัก แตกต่างกันไป 4.ความหมายที่เกี่ยวกับคน กลุ่มคำศัพท์ 春 กับ 秋 จะมีความหมายต่างกันอย่างเด่นชัด ถึงขั้นตรงข้ามกันโดยสิ้นเชิง ส่วนการวิเคราะห์ด้านวัฒนธรรมพบว่า กลุ่มคำศัพท์ 春 กับ 秋 บางส่วน มีความหมายแฝงทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ด้านการเกษตร การเช่นไหว้ เทศกาล การแต่งงานและการคลอดบุตร แนวคิดความเชื่อ รวมถึงทฤษฎี ปญจธาตุ 庞利敏 (2013) ศึกษาคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับคำว่า 秋 โดยวิเคราะห์ความหมายและการ บรรยายโวหาร พบว่าความหมายของ 秋 มักแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง 秋 กับฤดูใบไม้ร่วงโดยใช้โวหาร การใช้ชื่อแทนเป็นหลัก ความสามารถของ 秋 ในการสร้างคำศัพท์ที่มีความแตกต่างกันนั้นมาจาก พัฒนาการของสังคมและวิวัฒนาการภายในของระบบภาษา พบว่าความหมายของคำศัพท์ 秋 ที่เกิดจากโวหาร มีจำนวน 135 คำ โดยเป็นโวหารการใช้ชื่อแทนและอุปมาโวหารเป็นหลัก นอกจากนี้ มีความหมายและลักษณะเด่นในการเชื่อมโยงกับความคิด ความรู้สึกในใจของมนุษย์แล้ว ยังมีความหมายแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ที่ใช้โวหาร อันเนื่องมาจากความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ตลอดจนการเมือง และวัฒนธรรมการศึกษาภาพสะท้อนของฤดูใบไม้ร่วงผ่านภาพวาดและบทกวี ได้แก่ 刘佩琪 (2021) ศึกษาจินตภาพของ 秋 จากกลอนเพลงसानฉวี ยุคราชวงศ์หยวน ซึ่ง 秋 เป็น หนึ่งในจินตภาพที่มีการนำมาใช้ค่อนข้างสูง ได้วิเคราะห์ความรู้สึก ความหมายแฝงที่อยู่ในกลอนเพลง มีที่มาของจินตภาพแบ่งเป็นธรรมชาติ กิจกรรมในสังคม ความสัมพันธ์ของสภาพภูมิอากาศกับร่างกาย มนุษย์ และสาเหตุที่ได้รับความนิยมจากกวี ในกลอนเพลงมีการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกของผู้หญิง ด้วยจินตภาพของฤดูใบไม้ร่วง มิได้จำกัดเฉพาะการแฝงความคิดถึงเท่านั้น แต่ยังสังเกตพบความปรารถนาของผู้หญิงที่รอการแต่งงาน หญิงที่แต่งงานแล้วก็จะให้ความสำคัญต่อความรู้สึก ความปรารถนามากกว่าฐานะ หญิงสาวที่อยู่ในหอคณิกาก็มักมีอุปสรรคในเรื่องความรักและการแต่งงาน จึงมีทั้งรักแค้นสุขทุกข์คละเคล้ากันไป ส่วนด้วยจินตภาพของฤดูใบไม้ร่วงสำหรับผู้ชาย มักสะท้อนในชีวิตประจำวัน ธรรมชาติทั่วไป ซึ่งมีความอบอุ่นในระหว่างญาติมิตร ความรักความคิดถึงที่มีต่อภรรยา และ มีความหมายแฝงของสังคมเกษตรที่มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงฤดูใบไม้ร่วงและกักเก็บเสบียงอาหารยามฤดูหนาว เป็นการสะท้อนความปรารถนาของกวีในสมัยราชวงศ์หยวนที่ต้องการความสงบสุขตาม ธรรมดาโลก 张一弛 (2018) ศึกษาจินตภาพของฤดูใบไม้ร่วงผ่านภาพทิวทัศน์จีน ซึ่งภาพของฤดูใบไม้ร่วง เป็นหนึ่งในการแสดงความรู้สึกที่ได้รับความนิยมจากจิตรกรชาวจีนในสมัยโบราณจำนวนมาก ผลการศึกษาพบว่า ภาพของฤดูใบไม้ร่วงมักประกอบไปด้วยป่าเย็นเยือก ต้นไม้เหี่ยวเฉา ใบไม้ร่วงโรย ต้นไม้สีแดง มาใช้คู่กับวัด เรือ ศาลา และสะพาน เป็นต้น ทำให้มีภาพเป็นฤดูใบไม้ร่วงแห่งความเงียบเหงา ฤดูใบไม้ร่วงแห่งความรกร้างว่างเปล่า ฤดูใบไม้ร่วงแห่งความสว่างไสวงดงาม ฤดูใบไม้ร่วงแห่งความ เขียวขุ่น แตกต่างกันไปออกไป ในสี่ฤดู

าลนั้น ฤดูใบไม้ร่วงเป็นจุดเปลี่ยนของสิ่งต่างๆจากความมืดดำ รุ่งเรืองไปสู่ความเสื่อมโทรม ทั้งมีความยินดีปรีดาในผลสำเร็จ และมีความเศร้ารันทดในความเสื่อมถอย มีความหมายแฝงมากมาย ซึ่งพิจารณาจากทัศนียภาพแล้ว ฤดูใบไม้ร่วงจะมีใบไม้สีทอง ต้นไม้สีแดง มีทิวทัศน์ที่ธัญพืชผลผลิตอุดมสมบูรณ์ สภาพอากาศดี ฟ้าสูงกว้างใหญ่และสวยงาม และยังมี ภาพความเงียบเหงาของสายลมที่หนาวเหน็บ ใบไม้ที่ร่วงโรย คนจีนโบราณมักใช้ฤดูใบไม้ร่วง แทนความรู้สึกโศกเศร้าอันเนื่องมาจากทัศนียภาพข้างต้น และยังมีสาเหตุมาจากนักคิดในอดีต ที่จัดฤดูใบไม้ร่วงเป็นหยิน เป็นธาตุโลหะ (ทอง) ใน 5 ธาตุ มีความเกี่ยวข้องกับความเยือกเย็นหรือการฆ่า ล้าง เช่น การยกทัพไปปราบปราม การลงโทษ ด้วยเหตุนี้ ฤดูใบไม้ร่วงจึงแสดงถึงความโศกเศร้ารันทด นอกจากนี้ ยังแสดงถึงความเกรงกลัวต่อการเตือนให้รับรู้สภาพการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง ตามธรรมชาติ ไม่เพียงแต่เป็นไปตามเวลาที่ผ่านพ้น ยังเตือนมนุษย์ให้รู้ว่าชีวิตมีจำกัด แต่ภาพทิวทัศน์ และบทกวีบางส่วนก็สะท้อนมุมมองในแง่ดีที่จะใช้คลายความเศร้าโศกของชีวิต ทำให้สะท้อนสภาวะ ของจิตใจที่เปี่ยมอิสระเหนือข้อจำกัดของชีวิตมนุษย์ได้ ในแง่ของการศึกษาวิจัยด้านการเรียนการสอนก็มีการศึกษาเกี่ยวกับฤดูใบไม้ร่วงผ่านเทศกาลต่างๆ ได้แก่ 宗文君 (2014) ศึกษาการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยใช้ ประเพณีต่างๆ ตามเทศกาลในช่วงฤดูใบไม้ร่วงเป็นกรณีศึกษา ใช้ทฤษฎีการเรียนการสอน เช่น สื่อสาร การอ่าน และสถานการณ์ต่างๆ ผลการศึกษาที่ได้หลัก ๆ มี 2 ประการ คือ รูปแบบใหม่ในการทบทวน การเรียนรู้ภาษาโดยใช้เนื้อหาจากเทศกาลในฤดูใบไม้ร่วง และรูปแบบใหม่ในการฝึกทักษะการสื่อสาร นอกจากนี้ยังได้ข้อสรุปคือ เน้นการกระตุ้นความสนใจใฝ่เรียน เน้นการใช้ภาษาสื่อสาร และกิจกรรมนอกคาบเรียนเน้นการได้รับประสบการณ์จริง

การศึกษาภาพสะท้อนของของฤดูใบไม้ร่วงผ่านสำนวนสุภาษิตจีนที่มีคำว่า 秋 ในด้านภาษา และวัฒนธรรมจีนในประเทศไทยยังมีอยู่น้อยมาก เมื่อเทียบกับการศึกษาคำศัพท์ด้านอื่น ๆ ที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรม จากนิยามความหมายแนวคิด ทฤษฎีตลอดจนตัวอย่างงานวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่า สำนวน สุภาษิตจีน 4 พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 มีความหมายหลากหลายและมีลักษณะเฉพาะในตัวเอง มีจำนวน และความถี่ในการใช้สูงระดับหนึ่ง จนมีงานวิจัยศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยใช้ วิธีการแบ่งประเภทคำศัพท์ทางภาษาและวัฒนธรรมของ Peter Newmark และ 张高翔 ร่วมกันเพื่อให้ สอดคล้องกับวัฒนธรรมจีน โดยแบ่งตามความหมายของสำนวนสุภาษิตที่ปรากฏคำว่า 秋 ในการสร้าง เครื่องมือเพื่อจัดหมวดหมู่สำนวนสุภาษิตจีน เนื่องจากหากใช้วิธีการแบ่งประเภทคำศัพท์ของ Peter Newmark เพียงอย่างเดียว อาจส่งผลให้การดำเนินการวิเคราะห์และแบ่งประเภทสำนวนสุภาษิต ได้ไม่ถูกต้องสมเหตุสมผลเท่าที่ควร การจัดหมวดหมู่ของสำนวนสุภาษิตจีน สี่พยางค์ ด้านภาษาและ วัฒนธรรมจีน โดยพิจารณาจากความหมายของทั้งคำ สามารถแบ่งได้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ภูมิอากาศ ระบบนิเวศ (ภูมิศาสตร์ธรรมชาติ)
2. ด้านระบบ สังคมวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ระบบเศรษฐกิจ
3. ด้านพฤติกรรม มารยาท พิธีการ ขนบธรรมเนียมประเพณี
4. ด้านจิตวิทยา มุมมอง รสนิยม แนวคิด ความรู้สึก อุปนิสัยใจคอ

5. ด้านอื่นๆ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาภาพสะท้อนของฤดูใบไม้ร่วงโดยรวบรวมและจำแนกประเภทวัฒนธรรมของ สุภาษิตจีน 4 พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 จากพจนานุกรมสำนวนจีน (成语大词典) ผู้วิจัยสามารถนำเสนอผลการจัดหมวดหมู่พร้อมทั้งวิเคราะห์ภาพสะท้อนของฤดูใบไม้ร่วงผ่านสำนวนสุภาษิตจีนที่มีคำว่า 秋 ได้ดังนี้

ตารางแสดงสุภาษิตจีนที่ปรากฏคำว่า 秋 จากพจนานุกรมสำนวนจีน (成语大词典)

ลำดับที่	สุภาษิตจีนที่ปรากฏคำว่า 秋	ความหมายของสุภาษิตจีนที่ปรากฏคำว่า 秋 และคำแปลไทย	หมวดหมู่วัฒนธรรมจีน
1	暗送秋波	秋波：秋天的水波，喻美女清澈明亮的眼睛。比喻美女暗以眉目传情，也指暗中讨好别人或勾搭。 秋波 หมายถึง คลื่นน้ำในฤดูใบไม้ร่วง ใช้อุปมาสาวงามที่มีดวงตาสุกใส อุปมาว่าสาวงามลอบส่งสายตาแสดงความรู้สึก และใช้อุปมาการพยายาม ทำให้คนอื่นพอใจหรือสร้างความสนิทสนมอย่างลับๆ	ด้านพฤติกรรม กรรม ด้านอื่น ๆ
2	冰壶秋月	冰壶：盛冰的玉壶，喻洁白；秋月：喻皎洁。比喻品德高尚，心灵纯洁。 冰壶 หมายถึง กาหยกใส่น้ำแข็ง อุปมาว่า ขาวสะอาด 秋月 หมายถึง พระจันทร์ในฤดูใบไม้ร่วง อุปมาว่าส่องแสงสุกสกาว เปรียบว่าคุณธรรม สูงส่ง จิตใจบริสุทธิ์	ด้านจิตวิทยา
3	春花秋月	春天、秋天的美好景象，泛指美好时光。 ดอกไม้ในฤดูใบไม้ผลิ และแสงจันทร์ยามค่ำคืนในฤดูใบไม้ร่วง หมายถึง ทิวทัศน์ที่สวยงามในฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วง มักหมายถึงช่วงเวลา ที่ดีงาม	ด้านธรรมชาติ ด้านอื่น ๆ
4	春华秋实	华，同“花”，开花。春天开花，秋天结果。比喻文采和德行，也喻事物的因果关系。 华 เหมือนกับ 花 หมายถึง ดอกไม้บาน ฤดูใบไม้ผลิดอกไม้เริ่มบาน ในฤดูใบไม้ร่วงก็ออกผล ใช้อุปมาความสามารถในดำเนินวรรณคดี ความประพฤติและคุณธรรม และเปรียบเทียบความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุ เป็นผลของสิ่งต่าง ๆ	ด้านจิตวิทยา ด้านอื่น ๆ
5	春兰秋菊	比喻事物各具特色之美。	ด้านอื่น ๆ

		ดอกกล้วยไม้ในฤดูใบไม้ผลิ ดอกเบญจมาศยามฤดูใบไม้ร่วง อุปมาถึงความงดงามของสิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน	
6	春露秋霜	指子孙后代在春秋两季因感于时令，追念先祖而进行祭祀；现多指别人的恩泽和威严。 ลูกหลานรุ่นหลังจะรู้สึกต่อฤดูกาลในช่วงฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วง ระลึกถึงบรรพบุรุษและทำการเซ่นไหว้ ปัจจุบันมักหมายถึงบุญคุณ และความน่าเกรงขามของผู้อื่น	ด้านจิตวิทยา
7	春秋笔法	《春秋》：孔子所编关于鲁国的编年体史书，书中用隐晦笔法对时事加以褒贬；后比喻隐晦曲折的评判。 ขุนขิว เป็นหนังสือประวัติศาสตร์เชิงประวัติการณเกี่ยวกับแคว้นหลู่ ที่ขงจื้อเป็นผู้เรียบเรียง ในหนังสือนี้ใช้การเขียนที่อ้อมค้อมคลุมเครือ ตีชมเรื่องราวขณะนั้น ต่อมาใช้อุปมาการตัดสินที่คลุมเครือซับซ้อน	ด้านจิตวิทยา
8	春秋鼎盛	春秋：年龄、鼎盛，正当旺盛之时。多指年轻有力，精力旺盛。 春秋 หมายถึง อายุ 鼎盛 หมายถึง ช่วงเวลาที่เต็มไปด้วยพลัง คึกคัก มีชีวิตชีวา มักหมายถึง ความเปี่ยมด้วยพลังและความสดชื่นมีชีวิตชีวา ในวัยหนุ่ม	ด้านอื่น ๆ
9	春去秋来	指时光流逝。 ฤดูใบไม้ผลิผ่านไปแล้ว ฤดูใบไม้ร่วงก็เข้ามา หมายถึง เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว	ด้านอื่น ๆ
10	春生秋杀	指春天万物萌生，秋天万物凋零。 ฤดูใบไม้ผลิสรรพสิ่งเริ่มงอก แตกหน่อออกมา ส่วนฤดูใบไม้ร่วง สรรพสิ่งก็เหี่ยวเฉาโรยรา	ด้านธรรมชาติ
11	春蚓秋蛇	像春天的蚯蚓和秋天的蛇之行迹那样曲曲折折。比喻书法拙劣，也形容草书笔法多变。 เหมือนร่องรอยของไส้เดือนในฤดูใบไม้ผลิและการเคลื่อนไหวของงูในฤดูใบไม้ร่วงที่วกวนอุปมาการเขียนตัวอักษรที่ไม่ดี และใช้บรรยายศิลปะ การเขียนอักษรหวัดที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย	ด้านจิตวิทยา
12	各有千秋	千秋：千年，指流传久远。喻指各有所长、特色或成就。	ด้านจิตวิทยา

		千秋 หมายถึง พันปี ซึ่งหมายถึงการถ่ายทอดไปได้อย่างยาวนาน แต่ละคนมีสิ่งที่สามารถถ่ายทอดได้ในระยะเวลายาวนาน หมายถึง ต่างคนต่างมีความเชี่ยวชาญ เอกลักษณ์ และต่างมีความสำเร็จของตนเอง	
13	老气横秋	原形容气概雄浑、豪迈，后形容缺乏朝气，或指摆老资格，自以为了不起。 เดิมใช้บรรยายจิตใจองอาจ ทรงพลัง กล้าหาญ ต่อมาใช้แสดงถึง การขาด ความหวังความกระตือรือร้นหรือการวางตัวว่ามีอายุ อดอ้างตนเอง	ด้านจิตวิทยา
14	乱世之秋	秋：时候。喻指社会混乱的时候。 秋 หมายถึง ช่วงเวลา หมายถึง ช่วงที่สังคมยุ่งเหยิง	ด้านอื่น ๆ
15	落叶知秋	见“一叶知秋”	ด้านอื่น ๆ
16	名垂千秋	形容年代久远，以及好的名声永远流传。 บรรยายว่ายุคสมัยยาวนาน ชื่อเสียงด้านดีเล่าลือสืบทอดไปตลอดกาล	ด้านอื่น ๆ
17	明察秋毫	秋毫：秋天鸟兽身上新长的细毛，比喻极微小的东西。比喻目光敏锐，能够看清楚极其细微的东西。 ขนอ่อนของนกที่ขึ้นมาใหม่ในช่วงฤดูใบไม้ร่วง อุปมาสิ่งที่เล็กมาก สายตาเฉียบแหลม สามารถมองสิ่งที่เล็กละเอียดได้ชัดเจน	ด้านจิตวิทยา ด้านอื่น ๆ
18	皮里春秋	见“皮里阳秋”。	ด้านจิตวิทยา
19	皮里阳秋	皮里：指内心；阳秋：即《春秋》，是春秋时鲁国史书，用字中对历史人物和事件隐含褒贬而不直言；因晋文帝母名春，避其讳而改为“阳秋”。指藏在内心而不直说的对人对事的褒贬评论。 皮里 หมายถึง ในใจ 阳秋 คือ ขุนชิว ซึ่งเป็นหนังสือบันทึกประวัติศาสตร์ของแคว้นหลู่ในยุคขุนชิว ต่อมาขงจื้อได้ปรับปรุงเรียบเรียง ใหม่โดยใช้คำติชมต่อบุคคลและเหตุการณ์ติชมอย่างคลุมเครือ เนื่องจาก นามของพระมารดาของกษัตริย์จิ้นเหวินตี้ คือ ขุน จึงเลี่ยงใช้เป็นคำว่า หยางชิว จึงใช้หมายถึง การวิจารณ์ติชมคนหรือเรื่องราวอยู่ในใจ ไม่พูด ตรงๆ	ด้านจิตวิทยา
20	平分秋色	原指平均分占秋天景色；后喻双方各得一半。	ด้านระบบ

		เดิมหมายถึงการแบ่งส่วนทัศนียภาพฤดูใบไม้ผลิเหมือนกัน ต่อมาอุปมาว่า ได้ไปอย่างละครึ่งทั้งสองฝ่าย	
21	千秋万代	世世代代。形容经历的时间极久。 หลายยุคสมัย ทุกชั่วคน บรรยายว่ากาลเวลาที่ผ่านเนิ่นนานมาก	ด้านอื่น ๆ
22	千秋万岁	形容经历久远。旧时祝人长寿之辞或帝王寿终的婉辞。 บรรยายว่าเวลาที่ผ่านไปยาวนาน และในสมัยโบราณ หมายถึง คำอวยพรให้มีอายุยืนยาว หรือเป็นคำพูดอ้อมค้อมถึงกษัตริย์ที่สวรรคต	ด้านพฤติ กรรม ด้านอื่น ๆ
23	秋风过耳	像秋风吹过耳际，与己无关，比喻漠不关心。 เหมือนลมฤดูใบไม้ร่วงพัดผ่านหูไป ไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง อุปมาว่าไม่ใส่ใจ ไม่สนใจใยดี	ด้านจิต วิทยา
24	秋风落叶	形容一扫而光，也喻强大的力量扫荡腐朽势力。 บรรยายว่ากวาดไปทีเดียวหมด และอุปมากำลังที่ยิ่งใหญ่เกรียงไกร สามารถกวาดล้างอิทธิพลที่เสื่อมโทรม	ด้านระบบ
25	秋风团扇	扇子在秋天不再使用，比喻妇女衰老之后被抛弃。 เมื่อฤดูใบไม้ร่วงมาถึง พัดกลมก็ไม่ได้ใช้แล้ว อุปมาสตรีเมื่อชราาร่วง ไร้อำนาจถูกทอดทิ้ง	ด้านระบบ ด้านอื่น ๆ
26	秋高马肥	秋季天高气朗，马儿膘肥体壮。 ฤดูใบไม้ร่วงอากาศแจ่มใส ม้าอ้วนและแข็งแรง	ด้านธรรม ชาติ
27	秋高气爽	天空晴朗，气候凉爽宜人。 ท้องฟ้าแจ่มใส สภาพอากาศเย็นสบายทำให้เบิกบานใจ	ด้านธรรม ชาติ
28	秋毫不犯	见“秋毫无犯”。	ด้านระบบ ด้านอื่น ๆ
29	秋毫无犯	形容军队纪律严明，对人民的利益一点也不侵犯。 บรรยายถึงระเบียบวินัยในกองทัพเด็ดขาดเที่ยงธรรม ไม่ล่วงละเมิดในสิทธิประโยชน์ของประชาชนแม้แต่น้อย และยังอุปมาสิ่งที่เล็ก ละเอียดย	ด้านระบบ ด้านอื่น ๆ
30	秋毫之末	秋天动物新换绒毛的尖端。比喻极其细微的东西。	ด้านอื่น ๆ

		ปลายชนอ่อนที่ผลัดขนใหม่ของสัตว์ในฤดูใบไม้ร่วง อุปมาสิ่งที่เล็กและ ละเอียด	
31	秋收冬藏	秋收：收获粮食；冬藏：贮存农作物。喻指一年的农事。 秋收 ผลเก็บเกี่ยวพืชไร่เกษตรในฤดูใบไม้ร่วง 冬藏 กักเก็บผลผลิตทาง การเกษตร อุปมาการเกษตรทำไร่นา ในช่วงเวลา 1 ปี	ด้านระบบ
32	秋水伊人	喻指面对特定景物有所触动而怀念友人或意中人。 หมายถึงเพื่อนหรือคนรักที่อยู่ในห้วงความคิดถึง หมายถึง การได้อยู่ ท่ามกลางทัศนียภาพเฉพาะแล้วสะเทือนอารมณ์ ทำให้ระลึกถึงเพื่อน หรือคนรัก	ด้านจิตวิทยา
33	秋月春风	比喻良辰美景或美好岁月。 อุปมาทัศนียภาพอันงดงามหรือ ช่วงเวลาที่ดีงาม	ด้านธรรมชาติ ด้านอื่น ๆ
34	秋月春花	见“春花秋月”。	ด้านธรรมชาติ ด้านอื่น ๆ
35	万古千秋	形容经历的时间极久。 บรรยายเวลาที่ผ่านมายาวนาน	ด้านอื่น ๆ
36	望穿秋水	秋水：比喻人的眼睛。眼睛要望穿了。表示殷切地盼望。 秋水 อุปมาดวงตาของคน ตามองแทบจะทะลุ แสดงถึงการเฝ้า ปรารถนาอย่างกระตือรือร้น	ด้านจิตวิทยา
37	叶落知秋	见“一叶知秋”。	ด้านอื่น ๆ
38	一日三秋	秋：年。一天不见，就像过了三年没见一样，形容十分思念。 秋 หมายถึง ปี ไม่ได้พบหน้า 1 วัน รวากับไม่ได้พบกัน 3 ปี ใช้บรรยาย ว่าคิดถึงเป็นอย่างยิ่ง	ด้านจิตวิทยา
39	一叶知秋	从一片树叶的凋落，知道秋天的到来。比喻通过个别的细微的迹象征兆，可以看到事物发展趋向与结果。 รู้การมาถึงของฤดูใบไม้ร่วงจากการร่วงหล่นของใบไม้เพียง 1 ใบ อุปมาการมองเห็นแนวโน้มหรือผลของเรื่องราวเหตุการณ์จากลักษณะอาการเพียงเล็กน้อยได้	ด้านอื่น ๆ

40	盈盈秋水	形容女子的眼睛清澈明亮。 บรรยายดวงตาที่สว่างสดใสของผู้หญิง	ด้านอื่น ๆ
----	------	---	------------

จากการรวบรวมสุภาษิตจีน 4 พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 จากพจนานุกรมสำนวนจีน (成语大词典) ผู้วิจัยสามารถรวบรวมได้จำนวนทั้งสิ้น 40 คำ เมื่อนำมาจัดหมวดหมู่โดยอาศัยแนวคิดของ Peter Newmark และ 张高翔 ได้เป็นด้านวัฒนธรรมทางธรรมชาติ วัฒนธรรมทางระบบ วัฒนธรรมทางพฤติกรรม วัฒนธรรมทางจิตวิทยา และอื่น ๆ เนื่องจากพบข้อสังเกตของความหมายที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมตามทฤษฎี ได้แก่ มีความหมายแสดงถึงเวลา สถานการณ์ความเป็นไป และสภาพของสิ่งต่างๆ และสภาพหรือลักษณะของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วงวัย

1. ด้านธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ภูมิอากาศ ระบบนิเวศ พบสุภาษิตจีน 4 พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 จำนวน 6 คำ ได้แก่ 春生秋杀 秋高气爽 春花秋月 秋月春风 และ 秋月春花 โดย 春生 秋杀 หมายถึงสรรพสิ่งเกิดขึ้นและโรยราไปตามวัฏจักร 秋高气爽 และ 秋月春花 มีความหมายเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศเย็นสบาย ท้องฟ้าแจ่มใส แสดงความหมายเกี่ยวกับ สภาพที่เป็นไปตามธรรมชาติ ทั้งการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล ตามวัฏจักร และสภาพภูมิอากาศ 春花秋月 秋月春风 และ 秋月春花 หมายถึง ทัศนียภาพอันงดงาม ตามลักษณะเฉพาะ ของช่วงฤดูใบไม้ผลิ และฤดูใบไม้ร่วง ทั้งด้านบรรยากาศ สภาพอากาศ ซึ่งสะท้อนความผูกพันระหว่าง ชาวจีนในสมัยโบราณกับธรรมชาติ เช่น การชมจันทร์ในช่วง ฤดูใบไม้ร่วง ความพิถีพิถันใส่ใจเรื่องความ สมดุลของสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏในสุภาษิตจีน เช่น การใช้คำว่า 春 และ 秋 ซึ่งหมายถึงฤดูใบไม้ผลิและฤดู ใบไม้ร่วงคู่กัน นอกจากนี้ สุภาษิตทั้ง 3 คำนี้ยังมีความหมายว่า ช่วงเวลาทั้งงดงามได้อีกด้วย

2. ด้านระบบ สังคมวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ระบบเศรษฐกิจ พบสุภาษิตจีน 4 พยางค์ที่ ปรากฏคำว่า 秋 จำนวน 6 คำ ได้แก่ 平分秋色 秋风落叶 秋风团扇 秋毫不犯 秋毫无犯 และ 秋收冬藏 平分秋色 แสดงการเฉลี่ยกัน อุปมาว่าทั้งสองฝ่ายต่างได้รับ (บางสิ่ง) ไปคนละครึ่ง 秋风落叶 ที่อุปมาว่าสิ่งที่ยิ่งใหญ่เกรียงไกร สามารถกวาดล้างอิทธิพลที่เสื่อมโทรม 秋风团扇 อุปมาสตรี เมื่อชราาร่วงโรยแล้ว ถูกทอดทิ้ง 秋毫不犯 และ 秋毫无犯 บรรยายถึงระเบียบวินัยในกองทัพเด็ดขาด เทียบธรรม ไม่ล่วงละเมิดในสิทธิประโยชน์ของประชาชน และยังอุปมาสิ่งที่เล็ก ละเอียด สุภาษิตทั้ง 5 คำนี้สะท้อนระบบสังคม ทั้งในชีวิตประจำวันในครอบครัวและในองค์กรเช่น ในกองทัพ แสดงแนว โนม์ด้านวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ของชาวจีนในบริบทต่างๆนอกจากนี้ยังมี 秋收冬藏 ที่อุปมาการเกษตรทำไร่นา ในช่วงเวลา 1 ปี สะท้อนความเป็น อยู่ของชาวจีนในอดีตที่เป็นสังคมเกษตรกรรม ดำเนินชีวิตเรียบง่ายตามฤดูกาล เมื่อถึงฤดูใบไม้ร่วงก็เก็บ เก็บเกี่ยวผลผลิต เมื่อเข้าฤดูหนาวก็เก็บสะสมพืชผลสำรองไว้

3. ด้านพฤติกรรม มารยาท พิธีการ ขนบธรรมเนียมประเพณี พบสุภาษิตจีน 4 พยางค์ที่ ปรากฏคำว่า 秋 จำนวน 2 คำ ได้แก่ 暗送秋波 และ 千秋万岁 暗送秋波 อุปมาว่าหญิงงามลอบส่งความรู้สึกผ่าน สายตาให้และยังอุปมาการประจบเอาใจผู้อื่น อย่างลับๆ และ 千秋万岁 ซึ่งในสมัยโบราณ หมายถึง คำอ

วยพรให้มีอายุยืนยาว หรือเป็นคำพูด อ้อมค้อมถึงกษัตริย์ที่สวรรคต สุภาษิตทั้ง 2 คำนี้ ล้วนสะท้อนมารยาทของชาวจีนโบราณ ที่เคร่งครัดใน ขนบประเพณี ส่งผลให้บางเรื่อง ชาวจีนในอดีตไม่สามารถแสดงออกอย่างชัดเจน เปิดเผย หรือตรง ไปตรงมาได้ ทั้งด้วยวาจาและการกระทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงออกของหญิงชาวจีนใน สถานการณ์ต่างๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนมาจากมารยาท ขนบธรรมเนียมที่ถือปฏิบัติจากการแบ่งชนชั้นทางสังคม เป็นต้น

4. ด้านจิตวิทยา มุมมอง รสนิยม แนวคิด ความรู้สึก อุปนิสัยใจคอ พบสุภาษิตจีน 4 พยางค์ ที่ปรากฏคำว่า 秋 จำนวน 14 คำ ได้แก่ 冰壶秋月 春华秋实 春秋笔法 皮里春秋 皮里阳秋 秋风过耳 春露秋霜 春蚓秋蛇 各有千秋 老气横秋 明察秋毫 秋水伊人 望穿秋水 และ 一日三秋 冰壶秋月 หมายถึง คุณธรรมสูงส่ง จิตใจบริสุทธิ์ 春华秋实 นอกจากใช้อุปมาความสามารถ ด้านวรรณคดี และความประพฤติหรือคุณธรรมประจำตัวของคนแล้ว ยังใช้อุปมาความสัมพันธ์ของ ความเป็นเหตุเป็นผล หรือ เหตุต้นผลกระทบของเรื่องราวและสิ่งต่างๆ ได้ 春秋笔法 ใช้อุปมาการตัดสินแบบคลุมเครือและซับซ้อน 皮里春秋 皮里阳秋 มีข้อวิจารณ์ ตีชมต่อบุคคลและเรื่องราวต่างๆ แต่เก็บไว้ในใจ ไม่พูดตรงๆ 秋风过耳 อุปมาว่าไม่ใส่ใจ ไม่สนใจใยดี 春露秋霜 ปัจจุบันมักหมายถึงบุญคุณและความสง่างามเกรงขามของผู้อื่น 春蚓秋蛇 อุปมาศิลปะการเขียนพู่กันไม่ดี และใช้บรรยายการเขียนพู่กันแบบหวัดที่มีการเปลี่ยนแปลงเยอะ 各有千秋 หมายถึงต่างคนต่างมีความเชี่ยวชาญ เอกลักษณ์ และความสำเร็จ ของตนเอง 明察秋毫 อุปมาสิ่งที่เล็กและละเอียด สายตาเฉียบแหลม สามารถมองสิ่งเล็ก ๆ ได้อย่าง ชัดเจน 老气横秋 หมายถึง การขาดความหวังความกระตือรือร้นหรือการวางตัวว่ามีอายุ ถือว่าตน อาวุโส คิดว่าตนเองเหนือกว่า อวดอ้างตนเอง 秋水伊人 การได้อยู่ท่ามกลางทัศนียภาพเฉพาะแล้วสะท้อนอารมณ์ ทำให้หวั่นไหวถึงเพื่อน หรือคนรัก 望穿秋水 การเฝ้าปรารถนาอย่างกระตือรือร้น 一日三秋 บรรยายว่าคิดถึงเป็นอย่างยิ่งสุภาษิตข้างต้นแสดงถึงมุมมอง แนวคิดของชาวจีนทั้งในด้านคุณธรรมหรืออุปนิสัยประจำ ตัวบุคคล ตลอดจนการสังเกตสิ่งรอบตัวอย่างละเอียด เช่น ความสามารถของผู้อื่น การนำทัศนียภาพ และฤดูกาลมาบรรยายความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อบุคคลและสิ่งต่างๆ

5. ด้านอื่นๆ (เวลา สภาพการณ์ วัย) เป็นสุภาษิตจีน 4 พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 ที่ผู้วิจัย ไม่สามารถจำแนกตามทฤษฎีข้างต้นได้ เนื่องจากเป็นสุภาษิตที่มีความหมายแสดงถึง เวลา สถานการณ์ความเป็นไป สภาพของสิ่งต่างๆ และสภาพหรือลักษณะของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วงวัย ซึ่งไม่สามารถนับเป็นวัฒนธรรมในด้านใดด้านหนึ่งได้มีจำนวน 22 คำ ได้แก่ 暗送秋波 春花秋月 春去秋来 乱世之秋 落叶之秋 名垂千秋 千秋万代 千秋万岁 秋月春风 秋月春花 万古千秋 春华秋实 春兰秋菊 叶落知秋 一叶知秋 春秋鼎盛 明察秋毫 秋风团扇 秋毫不犯 秋毫无犯 秋毫之末 盈盈秋水春花秋月 春去秋来 落叶之秋 名垂千秋 千秋万代 千秋万岁 秋月春风 秋月春花 และ 万古千秋 สุภาษิตเหล่านี้มักถูกนำไปใช้สื่อความหมายเกี่ยวกับเวลา ทั้งการบรรยาย ถึงเวลาหรือยุคสมัยที่ผ่านไปนานแล้ว และใช้อุปมาถึงช่วงเวลาที่ตั้งงาม 春华秋实 สามารถใช้อุปมาความสัมพันธ์ของความเป็นเหตุเป็นผล หรือ เหตุต้นผลกระทบของ เรื่องราวและสิ่งต่างๆ 春兰秋菊 อุปมาเรื่อง

าวและสิ่งต่างๆล้วนแล้วแต่มีความงดงามอันเป็นเอกลักษณ์ ของตนเอง 落叶之秋 叶落知秋 และ 一叶知秋 อุปมาการมองเห็นแนวโน้มหรือผลของเรื่องราว เหตุการณ์จากลักษณะอาการที่สังเกตได้ 乱世之秋 หมายถึงช่วงที่สังคมยุ่งเหยิง สุภาสิตเหล่านี้ เป็นการนำลักษณะที่ปรากฏและแสดงให้เห็นถึงการผลัดเปลี่ยนไปสู่ช่วงฤดูใบไม้ร่วงมาใช้บรรยายสภาพ แนวโน้มและผลตามสถานการณ์หรือความเป็นไปในแง่มุมต่างๆ ที่อาจจะขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไป 春秋鼎盛 หมายถึง วัยรุ่นหนุ่มสาว มีกำลังวังชาดี 秋风团扇 อุปมาถึงสตรีเมื่อชราาร่วงโรย แล้วถูกทอดทิ้ง 暗送秋波 นอกจากใช้อุปมาพ้องงามลอบส่งความรู้สึกผ่านสายตาให้ อุปมาการ ประจบเอาใจผู้อื่นอย่างลับๆดังที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว ยังอุปมาดวงตาที่สว่างสดใสของหญิงงามได้ มีความหมายเหมือนกันกับ 盈盈秋水 明察秋毫 秋毫之末 อุปมาสิ่งที่เล็กและละเอียด 秋毫不犯 秋毫无犯 นอกจากใช้บรรยายถึงระเบียบวินัยในกองทัพเด็ดขาดเที่ยงธรรม ไม่ล่วงละเมิดในสิทธิประโยชน์ของประชาชน ยังใช้อุปมาสิ่งที่เล็กละเอียดได้ สุภาสิตเหล่านี้แสดงถึงสภาพความเป็น ไปที่ตามวัย รูปลักษณ์ และสังขารของมนุษย์ ผู้วิจัยจึงจัดความหมายเข้าหมวดหมู่ด้านอื่นๆ เนื่องจากมีความหมายไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมข้อใดข้อหนึ่งข้างต้น

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนตามความหมายของสุภาสิตจีน 4 พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 จากพจนานุกรมสำนวนจีน (成语大词典) โดยใช้ทฤษฎีแบ่งคำที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมของ Peter Newmark (1998) และ 张高翔 (2003) มีจำนวนสุภาสิตที่สะท้อนวัฒนธรรมด้านจิตวิทยา มากที่สุด อาจกล่าวได้ว่า เป็นการสะท้อนความนิยม ตลอดจนความสุนทรีย์ของชาวจีนในการแสดง ความรู้สึกที่มีต่อสภาพอากาศ บรรยากาศ การหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนของฤดูกาล ทศนิยมภาพก็เป็นสัญญาณ สะท้อนอย่างเด่นชัดว่าจะเข้าสู่ฤดูใบไม้ร่วง สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรได้ ฤดูกาลนี้มีช่วง กลางวันจะมีระยะเวลาค่อนข้างสั้น อุณหภูมิค่อยๆลดลง สภาพอากาศที่เย็นสบายเตรียมเข้าสู่ฤดูหนาว ในอดีตผู้คนมีความใกล้ชิดกับธรรมชาติมากกว่าปัจจุบัน กิจกรรม ประเพณี ความเชื่อต่าง ๆ ล้วนมีความ เกี่ยวพันกับธรรมชาติ และจีนก็เป็นสังคมเกษตรกรรมที่พึ่งพาธรรมชาติ หากการเข้าสู่ฤดูใบไม้ ผลิจึงเป็นสัญญาณให้เกษตรกรสามารถเริ่มทำการเกษตรได้ เมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูใบไม้ร่วงก็เป็นอันเข้าใจตรง กันของชาวจีนว่า ฤดูกาลแห่งการเก็บเกี่ยวได้มาถึงแล้ว แต่ในการรวบรวมและจัดหมวดหมู่ก็ทำให้ผู้วิจัย ทราบว่าวัฒนธรรมแต่ละด้าน ล้วนแต่มีความสำคัญ เติมเต็มให้เข้าใจและเข้าถึงแนวคิดของชาว จีนมากขึ้นได้เช่นกัน การจัดหมวดหมู่ทั้ง 5 สอดคล้องกับงานวิจัยในด้านต่าง ๆ ดังนี้วัฒนธรรมด้านธรรมชาติ ด้านระบบ และด้านพฤติกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ 丁田田 (2021) ที่ศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มคำศัพท์ 春 กับ 秋 ในมุมมองด้านความหมายเชิงอรรถศาสตร์และด้าน วัฒนธรรม ในแง่ของความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ ความหมายด้านการดำรงชีวิตในสังคม มีความหมาย แฝงทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมด้านการเกษตร การเซ่นไหว้ เทศกาล การแต่งงานและการคลอดบุตร และแนวคิดความเชื่อ เช่นทฤษฎีปัญญาธาตุ วัฒนธรรมด้านจิตวิทยา สอดคล้องกับงานวิจัยของ 庞利敏 (2013) ที่ศึกษาคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง กับคำว่า 秋 โดยวิเคราะห์ควา

มหายและการบรรยายโวหาร พบว่าความหมายของ 秋 มักแสดงความ สัมพันธ์ระหว่าง 秋 กับฤดูใบไม้ร่วงโดยใช้โวหาร ความหมายและลักษณะเด่นในการเชื่อมโยงกับความคิด ความรู้สึกในใจของมนุษย์ มีความหมายแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ที่ใช้โวหาร สอดคล้องกับงานวิจัย ของ 刘佩琪 (2021) ศึกษาจินตภาพของ 秋 จากกลอนเพลงसानฉวี ยุคราชวงศ์หยวน ที่สะท้อนความหมายแฝงที่อยู่ในกลอนเพลงสะท้อนความปรารถนาของผู้ชายและผู้หญิงในแง่มุมต่างๆ และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ 张一弛 (2018) ที่ได้ศึกษาจินตภาพของฤดูใบไม้ร่วงผ่านภาพทิวทัศน์จีน ทำให้ทราบว่า ชาวจีนโบราณมักใช้ฤดูใบไม้ร่วงแทนความรู้สึกโศกเศร้าอันเนื่องมาจากทัศนียภาพในฤดูใบไม้ร่วง มีข้อสังเกต คือ ไม่พบความหมายที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านวัตถุ แต่พบความหมายเกี่ยว ข้องกับเวลา สภาพการณ์ความเป็นไปของเรื่องราวเหตุการณ์สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ 丁田田 (2021) ในความหมายด้านเวลา มีความหมายหลากหลายกว่า 春 นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่ามีสุภาษิตจีน 4 พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 บางส่วนสามารถแสดงความหมายทางวัฒนธรรมได้มากกว่า 1 ด้าน จำนวนของสุภาษิตที่ปรากฏในตารางข้างต้นจึงเป็นจำนวน ที่นับรวมสุภาษิตที่จำแนกได้มากกว่า 1 ด้าน เช่น 春花秋月 秋月春风 และ 秋月春花 ที่พิจารณา ความหมายแล้วสามารถจัดหมวดหมู่เป็นวัฒนธรรมด้านธรรมชาติได้ เนื่องจากมีความหมาย ที่เกี่ยวข้องกับภาพทิวทัศน์อันงดงามของฤดูใบไม้ผลิและฤดูใบไม้ร่วง ซึ่งชาวจีนมักจะกล่าวคู่กันกัน และยังนำมาใช้อุปมาช่วงเวลาที่ดีงามเมื่อใช้ในความหมายเกี่ยวกับเวลาแล้ว จึงมีส่วนที่ไม่ใช่ความหมายตามหมวดหมู่ทางวัฒนธรรม ตามที่ผู้วิจัยได้จัดไว้ให้อยู่ในด้านอื่นๆ เพิ่มเติม แต่ความหมาย ของสุภาษิตที่ปรากฏคำว่า 秋 นั้นมีความหมายว่า เวลา ซึ่งบางครั้งเป็นสิ่งเชื่อมโยงกันระหว่างธรรมชาติได้ เช่น ฤดูกาล ที่เป็นไปตามธรรมชาติก็มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเวลา เมื่อมีความหมายในแง่ ของเวลาไม่ว่าจะรูปแบบใดก็ตาม สุภาษิตเหล่านี้จึงไม่ใช่ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมด้านใดด้านหนึ่ง เป็นต้นอย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า สุภาษิตจีนที่มีคำว่า 秋 ในปัจจุบันยังพอมี ความหมายที่สื่อถึงฤดูใบไม้ร่วง โดยยังพอมีเค้าความหมายเกี่ยวข้องอยู่บ้าง แต่มีจำนวนน้อยมาก มักพบในสุภาษิตที่แสดงภาพสะท้อนตามลักษณะเด่นของฤดูใบไม้ร่วงซึ่งมีอยู่แล้วตามธรรมชาติ แต่มีการนำไปใช้เป็นถ้อยคำสำนวนสุภาษิตเพื่อบรรยายความงามของทิวทัศน์ เมื่อวิเคราะห์ตาม ทฤษฎีทางภาษาและวัฒนธรรมแล้วมีข้อสังเกตที่ทฤษฎีไม่สามารถจัดหมวดหมู่ให้ครอบคลุมด้านความหมายที่เกี่ยวข้องกับช่วงเวลาต่างๆ รวมถึงวัย และสภาพความเป็นไปของเรื่องราวเหตุการณ์ได้ กล่าวได้ว่า สุภาษิตจีนที่ปรากฏคำว่า 秋 ยังคงมีภาพสะท้อนของฤดูใบไม้ร่วงในด้านทัศนียภาพ และมักมีความหมาย เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ช่วงเวลา

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาภาพสะท้อนของฤดูใบไม้ร่วงโดยรวมและจำแนกประเภทวัฒนธรรมของสุภาษิตจีนสี่พยางค์ที่ปรากฏคำว่า 秋 จากพจนานุกรมสำนวนจีน (成语大词典) ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรต่อยอดการวิจัยในลักษณะเดียวกันโดยการวิเคราะห์ถึงความหมาย ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมของสุภาษิตจีนด้วยคำที่เกี่ยวกับฤดูกาลอื่น

2. ทำวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะการเปรียบเทียบสำนวนสุภาษิตจีนกับสำนวนสุภาษิตไทยที่แสดงความหมายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ

หนังสืออ้างอิง

- Newmark P. (1998). *More Paragraphs on Translations*. Multilingual Matter Ltd.
- เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2551). *พจนานุกรมไทย-จีน-อังกฤษ ฉบับ 60,000 คำ (六万词泰汉英三语词典)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท รวมสาส์น (1977) จำกัด.
- 《成语大词典》编委会. (2020). *成语大词典 (第二版)*. 商务印书馆.
- 丁田田 (2021). 汉语“春”“秋”词群对比研究(硕士论文). 南京师范大学. DOI:10.27245/d.cnki.gnjsu.2021.002953
- 刘佩琪(2021). 元散曲“秋”意象研究(硕士论文). 北京外国语大学. DOI: 10.26962/d.cnki.gbjwu.2021.000904
- 冯蒸(2006). *古汉语常用词典 (第二版)*. 人民日报出版社.
- 庞利敏 (2013). “秋”和“秋”词语: 语义分析及修辞阐释(硕士论文). 福建师范大学.
- 袁婧(2020). 汉语季节成语研究(硕士论文). 山东师范大学. DOI: 10.27280/d.cnki.gsdsu.2020.000197
- 张高翔(2003). 对外汉语教学中的文化词语. *云南师范大学学报(3)*, 61-65. DOI:10.16802/j.cnki.ynsddw.2003.03.015
- 张一驰(2018). 中国山水画“秋境”研究(博士论文). 南京艺术学院.
- 中国社会科学院语言研究所词典编辑室(2020). *现代汉语词典 (第七版)*. 商务印书馆.
- 宗文君(2014). 传统秋季节日的对外汉语教学研究——以乞巧节、中元节、中秋节、重阳节为例(硕士论文). 苏州大学.

[บรรณาธิการ: ศราวุธ จันดีวันทา Sarawut CHANDEEWANTA, รุ่ย โจว Rui ZHOU]